

Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/usakead>

ORTAÖĞRETİM MANTIK DERS KİTABINDAKİ BİLİMSEL YANLIŞLAR VE MANTIK HATALARI

SCIENTIFIC MISTAKES AND LOGICAL FALLACIES IN LOGIC COURSEBOOK OF SECONDARY EDUCATION

Abdullah Durakoğlu*, Aytekin Demircioğlu**

* Doç Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, adurakoglu06@gmail.com

** Doç Dr., Kastamonu Üniversitesi, demircioglu.aytekin@gmail.com

Gönderilme Tarihi: 23 Mart 2020

Yayınlanma Tarihi: 4 Mayıs 2020

Özet: Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2013-2014 eğitim- öğretim yılından itibaren beş yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen mantık ders kitabındaki bilimsel yanlışlar ile mantık hatalarının ele alındığı bu çalışmada, yöntem olarak nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş, veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Felsefe ve mantık literatürüyle desteklenen çalışmanın sonunda, ders kitabında bilimsel yanlışlar ve ironik bir biçimde mantık hataları tespit edilmiş ve bunları gidermeye yönelik öneriler sunulmuştur. Çalışmanın sonunda ayrıca, öğretim programları gibi ders kitaplarının da basılmadan önce internet ortamında askıya çıkarılması önerisinde bulunulmuştur. Böyle bir öneride bulunmanın amacı, askı sürecinde Türkiye'deki tüm sivil toplum kuruluşlarının akademisyenlerin ve öğretmenlerin görüşleri alınıp ders kitaplarındaki hataların farkına varılması ve böylece ders kitaplarının basılmadan önce revize edilmesinin sağlanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Mantık, ders kitabı, bilimsel yanlış, mantık hatası.

Abstract: In this study, the scientific mistakes and logical fallacies in the logic textbook, which was accepted as a textbook by the Ministry of National Education for five years starting from the 2013-2014 academic year, were taken into consideration by qualitative research approach and the data were obtained through document analysis. In the study, which is supported by the literature of philosophy and logic, scientific mistakes and ironically logic fallacies have been identified in the textbook and some suggestions have been made to eliminate them. At the end of the study, it was suggested that textbooks

such as curriculum should be suspended on the internet before being published. The aim of the present in such a proposal, after receiving the views of academics and teachers as well as all civil society organizations suspended their process in Turkey, is a recognition that fallacies in textbooks, in which, hence, are revised before their publication.

Keywords: Logic, textbook, scientific mistake, logic fallacy.

Giriş

Teknolojinin gelişmesine ve imkânların artmasına rağmen okullarda öğretmenlerden sonra gelen en önemli kaynak ders kitaplarıdır. Ders kitapları sayesinde öğrenciler, eğitim dışı ortamlarda da öğrenme veya öğrendikleri konuları pekiştirme olanağına sahip olurlar.

Öte yandan ders kitapları, sadece basılı bir bilgi kaynağı olarak görülmemelidir. Ders kitapları, öğretim sırasında da kullanılabilir bir öğretim desteğidir. Öğrencileri derse motive etmek ve onlara konuyla ilgili geniş bilgi vermek amacıyla da kullanılmaktadır. Ders kitapları, ders için bir yapı oluşturur, dersin konularının temelini sunar. Öğrenciye okul dışında da okuma fırsatı verir (Gözütok, 2007). Eğitim sisteminde kullanılan ders kitapları, günümüzde de en önemli materyal niteliğindedir. Dolayısıyla kitapların ölçütlere uygun hazırlanmış olması önem arz etmektedir.

Ders kitabı zor ve uzun bir süreç sonunda ortaya çıkar. Bu süreçte program geliştirme ilkelerine uyulmalı ve aynı zamanda kitapların estetik boyutu da gözden kaçırılmamalıdır. Kitaplarda verilen bilgiler ve kullanılan yöntemler güncel olmalıdır. Kitaplardaki örnekler toplumsal gerçekliğe uygun olarak seçilmeli ve öğrenci odaklı hareket edilmelidir (Pingel, 2003). Ders kitapları hazırlanırken gözden kaçırılmaması gereken bir başka husus da öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin ve ilgi alanlarının farklı olduğu gerçeğidir. Bu sebeple ders kitapları bu gerçeği göz ardı etmeden okulların türlerine ve buldukları bölgelerden kaynaklanan farklılıklara göre çeşitlendirilmelidir (Küçükahmet, 2011; Ceyhan ve Yiğit, 2005; Kılıç ve Seven, 2002).

Bu çalışmada ortaöğretim mantık ders kitabındaki mantık hataları ile birlikte bilimsel yanlışlar ele alınmıştır. Mantığın en önemli konularından biri olan mantık hataları, bu çalışmada mantığın herhangi bir konusu olarak değil de, mantık ders kitabı hazırlanırken ironik bir biçimde düşülen durumlar olarak ele alınmıştır. Ders kitapları üzerine yapılan çalışmalar mevcut ders kitaplarının eksikliklerinin düzeltilmesi ve sonradan yazılacak ders kitaplarına katkı sağlaması bakımından önem taşımaktadır. Bu çerçevede mantık ders kitapları üzerine Türkiye’de belli başlı çalışmalar yapıldığı dikkatleri çekmiştir.

Duman (2019), “Açık Lise Mantık Ders Notları 1-2” ile MEB tarafından yazılmış olan ortaöğretim mantık ders kitaplarını içerik bakımından karşılaştırmalı olarak incelemiştir. İngilizce yazılan ve orijinal başlığı ““A study into the course notes of logic 1-2 in open high schools and secondary education logic textbooks in terms of their contents in educational sciences” bu çalışmada Duman (2019), açık öğretim okulları 2016 yılı mantık 1-2 ders notu ile Millî Eğitim Bakanlığı 2012 tarihli ortaöğretim mantık ders kitabını içerik bakımından karşılaştırmıştır. Çalışmanın sonunda, uzaktan eğitim ile örgün eğitim liseleri arasında ders kitapları açısından farklılıklar tespit edilmiştir.

Duman (2014) “Ortaöğretimde Cumhuriyet Dönemi Mantık Ders Kitaplarının İncelenmesi” başlıklı doktora tezinde 2009 yılına kadar yazılmış olan mantık ders kitaplarını dil, bilimsel içerik, muhteva vb. bakımdan detaylı olarak ele almıştır. Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye’de mantık dersi öğretim programları doğrultusunda yazılan ve ortaöğretim kurumlarında okutulan mantık ders kitaplarını incelemektir. Araştırmada bu çerçeve içerisinde Türkiye’de 1924 yılından 2009 yılına kadar ortaöğretim kurumlarında okutulan mantık ders kitaplarının fiziksel, içeriksel, bilimsel vb. yönlerden belirlenen kriterlere uygun olup olmadığı incelenmiştir.

Öte yandan Duman (2019), “Güncellenen Ortaöğretim Mantık Ders Kitabında Mantığa Giriş Ünitesinin Değerlendirme Sorularının Mantık Dersi Öğretim Programı Kazanımlarına Uygunluğu Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı çalışmasında mantık ders kitabının öğretim programına uygunluğunu kısmen de olsa ele almıştır. Duman (2019), bu çalışmada güncellenen mantık ders kitabındaki Mantığa Giriş ünitesindeki değerlendirme sorularını mantık dersi öğretim programı kazanımlarını ölçmeye ne derece uygun olup olmadığını tespit etmeye çalışmıştır.

Önem

Ders kitaplarını karşılaştırmaya ve incelemeye yönelik çok sayıda çalışma bulunsa da literatürde, Türkiye’de liselerde okutulan mantık ders kitaplarındaki hataları analiz etmeye yönelik sınırlı sayıda çalışma olduğu dikkati çekmiştir. Ayrıca literatürde, Türkiye’de liselerde okutulan mantık ders kitaplarındaki mantık ve felsefi bilgi yanlışlarını bir arada analiz etmeye yönelik herhangi bir çalışmaya da rastlanmamıştır. Çalışmada, mantık ders kitabının bilimsel yanlışlar ve mantık hataları açısından incelemenin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu’nun 24.05.2012 tarih ve 46 sayılı kararıyla 2013-2014 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen mantık ders kitabındaki hataları ve mantık yanlışlarını tespit ederek bu materyal hakkında değerlendirme yapmaktır.

Yöntem

Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek veriler, doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen yazılı materyallerin analizidir. Doküman incelenmesinde veri olarak kullanılacak materyaller araştırma problemi ile ilişkili olmaktadır. Örneğin, eğitim ile ilgili bir çalışmada veri olarak kullanılacak olan dokümanlar arasında ders kitapları, program yönergeleri, yazışmalar vb. yer almaktadır (Yıldırım ve Şimsek, 2016). Bu çalışmada da doküman olarak ders kitabı kullanılmıştır.

Çalışmada tek dokümandan yararlanılmıştır. Neriman Karavelioğulları (2014) tarafından yazılan “Ortaöğretim Mantık Ders Kitabı” içerik bakımından analiz edilmiştir. Suat Çakan’ın editörlüğünü yaptığı ve 160 sayfadan oluşan bu kitapta, bilimsel yanlışlar ve mantık hataları tespit edilmiştir. Literatür taramasıyla desteklenen bu çalışmada, dokümanın içeriği aynı zamanda araştırmanın verileridir. Araştırmanın bulguları, mantık ve felsefe literatürü göz

önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede kişisel görüşlere de yer verilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bilimsel Yanlışlara Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Mantık ders kitabının 15. sayfasında, akıl yürütme, en az iki önermeden hareketle bir sonuca ulaşma işlemi olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre, bir akıl yürütmenin en az kanıtlayanlar olarak ele alınan iki öncülden ve kanıtlanan olarak ele alınan sonuç önermesinden oluşması gerekmektedir. Oysa bir argümanın akıl yürütme olabilmesi için iki önermeden oluşması yeterlidir.

Aklıl yürütme, en az iki önerme arasında, bu önermelerden birini kanıtlayanı olarak ele alıp bir sonuca ulaşmaktır. Başka bir deyişle iki önerme arasında da akıl yürütme ilişkisi gerçekleşebilir (Özlem, 2012). Buna şöyle bir örnek verilebilir: Bugün hava sislidir. O halde, gemiler limandadır.

Kitabın 16. Sayfasında, “sembolik mantık açısından değerlendirildiğinde önermelerin ve çıkarımların tutarlılığından da söz edilmektedir” ifadesine yer verilmiştir. Bileşik önerme ve önerme gruplarının tutarlılığından söz edilebilir, ancak çıkarımların tutarlılığı veya tutarsızlığı diye bir şey söz konusu olamaz.

En az bir doğrulamayı yorumu bulunan bileşik önerme tutarlı, hiçbir doğrulamayı yorumu bulunmayan bileşik önerme ise tutarsızdır. Birden fazla önermelerin birbirleriyle tutarlılığını denetlemek için tüm önermeler aynı tabloda analiz edilir. Bu önermeleri aynı anda doğru yapan ortak doğrulamayı bir yorum bulunuyorsa önermeler birbirleriyle tutarlıdır (Özlem, 2011).

Çıkarımdaki temel amaç, doğru öncüllerden doğru sonuca varmaktır. Çünkü bilgilerimiz ancak gerekçeleriyle birlikte doğru olduğunda kabul edilebilir. O halde bir akıl yürütme, ya geçerli ya da geçersiz olur. Oysa tutarlılık ya da tutarsızlık çıkarımlara ilişkin bir nitelik değildir (Çüçen, 2004).

Kitabın 21. sayfasında Antik Yunan filozofu Sokrates’e ilişkin bir görselin yanında, ‘filozof Sokrates’in 78 yaşında baldıran zehri içirilerek idam edildiği’ ifadesine yer verilmiştir. Oysa Sokrates (M.Ö.469- 399), 70 yaşında idam edilmiştir.

Kitabın 39. sayfasında da ise başka bir bilimsel yanlış bulunmaktadır. İçinde bilimsel yanlışın bulunduğu ifade şöyledir: “Rönesans’la başlayan doğa bilimlerine yöneliş ve yeni buluşlar, Aristoteles’in mantığının bir bilimsel yöntem için yetersiz kaldığını ortaya koymaya başladı. Çünkü Aristoteles’in mantığında kanıtlama yöntemi olarak kullanılan kıyasların aslında yeni bilgi vermediği, yalnızca öncüllerde gizli olanın sonuçta tekrarından başka bir şey olmadığı Descartes (1596-1650) (Dekart) tarafından ortaya konuldu”

Aristoteles’in kıyasları, iki öncül ve bir sonuç önermesinden meydana gelen çıkarımlardır. Tümdengelimine dayanan bu kıyaslara, tasım da denilmektedir. (Cevizci, 1997: 655). Ders kitabında yazılanın aksine Descartes da tümdengelimi savunmaktadır. Analitik geometrinin kurucusu olan Descartes, tüm bilimlerde yalnız bir tanesine çok değer veriyordu. Bu da matematikti. Descartes’in matematiğe olan hayranlığı onun daha sonra tümdengelimi tek yöntem olarak kabul etmesine neden oldu (Sorell, 2002).

Kitabın 93. sayfasında, “Çekmeköy ayakkabıcısı büyük filozoftur” ve “Geç saatlere kadar çok sıkı ders çalıştım” cümlelerine yer verilerek her ikisi de anlamsız önerme olarak nitelendirilmiştir. Cümlelerde kullanılan çok sıkı, büyük gibi bazı kelimelerin belirsiz olması da buna gerekçe olarak gösterilmiştir. Ancak bazı belirsizlikler olmasına rağmen her iki cümle de anlamlıdır.

Bir cümle ya da bir ifade, bir dilin söz dizim kurallarına uygun olmayan bir biçimde teşkil edilmişse anlamsızdır. Örneğin, “Ben dün senden bir elma vereceğim” cümlesi anlamsızdır. Ancak “Dünyayı zaman zaman uzaydan gelen varlıklar ziyaret etmektedir” cümlesi anlamlıdır. Bu cümle, söz dizim kurallarına uygun bir biçimde düzenlenmiş olmakla birlikte anlamı da açık ve bellidir. (Arslan, 2017). Bu cümlede de belirsizlik içeren “zaman zaman” kavramına yer verilmiştir. Ancak belirsizlik (zamana ilişkin) içeren bir kavrama yer verilmesine rağmen ne anlatmak istediği açık ve belli olduğundan bu ifade de anlamlı bir cümledir. Bu nedenle mantık ders kitabında anlamsız önermelere örnek olarak verilen her iki cümle de hatalı seçilmiştir.

Kitabın 132. Sayfasında çözümleyici çizelgenin işlem basamaklarına yer verilirken bununla ilgili görselin yanında şöyle bir ifadeye yer verilmiştir: “Bu basamaklara dikkat edilmeden yapılan bir çözümleme yanlış sonuç verir. Örneğin önce çatal sonra çengel kuralı uygulanmamalıdır”

Çözümleyici çizelgede önce ana ekleme göre işlem yapılmaktadır. Ondan sonra yapılan işlemlerin sıralaması önemli değildir. Başka bir deyişle önce çatal, sonra çengel kuralı uygulanarak, eğer bunlar kuralla uygun bir şekilde çözüldüyse, yanlış sonuç vermesi diye bir şey söz konusu olamaz. Ancak çözümleyici çizelgelerle yapılan işlemlerde önce çengel, sonra çatal kuralını uygulamanın daha pratik bir sıralama olduğu söylenebilir. Çünkü çatal kuralının uygulandığı işlemler, daha fazla yolun açılmasına neden olmaktadır. Bu durum işlem yaparken eğer, yukarıda henüz çözülmeyen bir önerme varsa bunun açılan tüm yollarda çözülmesi gerektiğinden daha fazla işlem yapılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle mantık ders kitabında, yukarıdaki ifadenin yerine, önce çengel kuralının uygulamanın çözümleme işini daha da kolaylaştırdığına yönelik ifadelere yer verilmelidir.

Mantık Hatalarına Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Kitabın 19. sayfasında, “bir şey, her yönüyle yalnızca kendisine benzeyebilir” ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadede ironik bir biçimde mantık hatası yapılmıştır. Çünkü benzerlik, en az iki farklı şey (nesne, olay) arasındaki bir ilişkidir. Bu nedenle kendi kendine benzerlikten söz edilemez (Özlem, 2012).

Bir şey kendi kendisine ancak özdeş olabilir. Özdeşlik, bir şeyin yalnızca kendisi olduğunu ifade eder. Nasıl bir şey, kendisine benzer veya eşit olamıyorsa, bir şey kendisi dışındaki şeyle de özdeş olamaz (Özlem, 2012). Zira Türk Dil Kurumu’nun sözlüğünde de, özdeşlik kavramı hakkında “bir ve aynı olan biçiminde” ifadesinin kullanıldığı bir açıklamaya yer verilmiştir. Bu bağlamda düşünüldüğünde özdeşlik yerine aynı kavramı da kullanılabilir (Duman, 2018).

Kitabın 30. sayfasında bir akıl yürütme olan retrodiksiyon şöyle tanımlanmıştır: Gözlemlerimizi, gözlem dışı kalan nesne veya süreçler tasavvur ederek açıklamayı sağlayan bir çıkarım biçimidir. Beklenmeyen bir olgunun gözlenmesi, hareket noktasını oluşturur. Bu tanıma uygun olduğu düşünülen şöyle bir örneğe yer verilmiştir: Newton, elmanın yere

düştüğünü görmüş ve cisimlerin yere düşmesini yer çekimi” diye bir doğa yasasıyla açıklamıştır.

Tanım doğru olsa da buna verilen örnek yanlıştır. Burada yanlışa düşülmesinin nedeni ‘beklenmedik’ kavramının çok anlamlılığından kaynaklanmaktadır. Ancak tanımda beklenmedikten kastedilen şeyin insan zihninde anomaliye neden olması anlamına gelmektedir. Newton da şüphesiz ağaçtan elma düşebileceğini biliyordu ve bu Newton’un zihninde anomaliye değil, merakın oluşmasına neden oldu.

Retrodiksiyona şöyle bir örnek verilebilir: Toricelli, öğretmeni Galileo’yu da şaşırtan bir olguyu, bir emme tulumbanın suyu ancak 10 metre kadar çekebildiği gözlemine, gözlemine konu olmayan hava basıncı diye bir şeyi tasavvur ederek açıklamıştır. Toricelli, gözlem sırasında önce tulumbanın 10 metre kadar suyu çekebildiğini gözlemlemiş bu Toricelli’nin zihninde anomaliye neden olmuş ve Toricelli o sırada gözleme konu olmayan bir hava basıncı tasavvur etmeye başlamıştır (Yıldırım, 2011). Newton ise gözleminde bu süreçleri yaşamamıştır.

Mantıkta buna belirsizlik yanlışı denilebilir. Belirsizlik; dilsel bir birimin iki ya da daha fazla anlam taşımasıdır (Yıldız, 2016). Türkçe’ de beklenmedik, şaşkınlığa (anomaliye) neden olan anlamında da kullanılmaktadır. Ancak ders kitabında beklenmedik kavramı bu anlamda değil, merakın oluşmasına neden olan an için kullanılmıştır. Ancak bu durum retrodiksiyonun tarzına uygun değildir.

Kitabın 93. sayfasında yer verilen “her iki önerme de anlamsızdır” ifadesinde mantık hatasına düşülmüştür. Çünkü bir cümlenin önerme olmasının ön koşulu, o cümlenin anlamlı olmasıdır. Anlamsız bir cümle zaten önerme olamaz.

Aristoteles’e göre önerme, bir şey hakkında bir şey onaylayan veya inkâr eden sözdür. Bu bağlamda önerme, bir hükümdür, doğru veya yanlış olabilirler (Öner, 2016). Örneğin, “İnsan bir örümcektir” önermesi özne, yüklem ve kopuladan oluşmuş düzgün bir dilsel ifade olma özelliğine sahiptir ve bir anlaşılabilirliğe sahip olduğundan anlamlıdır. Öyleyse her önerme, zorunlu olarak anlamlıdır. Buna karşılık, “bugün sarı gelmek ıhlamur” ifadesi bir sözcükler yığını olduğundan anlamsızdır (Özlem, 2012). Her önerme zorunlu olarak anlamlı olacağından mantık ders kitabında anlamsız önerme ifadesine yer verilmesi yanlıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Günümüzde her ne kadar dijital eğitim materyallerinden yararlanılsa da ders kitapları hala en önemli materyaller arasında yer almaktadır. Bu bağlamda çalışmanın ilgi alanını, ortaöğretim mantık ders kitabı oluşturmuştur. Kitap üzerinden yapılan içerik analizi ile bilimsel yanlışlar ve mantık hataları tespit edilmiş ve bunlara yönelik çözümler üretilmiştir.

Çalışmada bilimsel yanlışları tespit etmek için sırasıyla en çok mantık, felsefe ve bilim tarihi literatüründen destek alınmıştır. Öte yandan literatürde bulguları destekler nitelikte bilimsel makalelere de rastlanmıştır. Bunlardan birinde, incelediğimiz mantık ders kitabında, “akıl yürütmenin, “en az iki önermeden oluşan bir sonuç çıkarma işlemi” olarak tanımlanmasında Duman ve Arslan (2019: 170) da yanlışlık bulunduğunu tespit etmişlerdir.

Çalışma sürecinde ders kitabında mantık hatalarına da rastlanılmıştır. Mantık hataları, aynı zamanda mantık dersinin konusunu teşkil etmektedir. Ancak bu çalışmada mantık hataları,

mantıđın herhangi bir konusu olarak deđil de, mantık ders kitabı hazırlanırken ironik bir biçimde dűřűlen durumlar olarak ele alınmıřtır.

Çalıřmada, ders kitabında mantık yanlıřlarıyla birlikte yanlıř felsefi bilgiler de tespit edilmiřtir. Çalıřma sűrecinde incelenen mantık kitaplarının deđerlendirildiđi bu tűr çalıřmalarda ise tespit edilen felsefi bilgi yanlıřlarına rastlanmamıřtır. Öte yandan felsefe, mantık gibi normatif bir bilim olmadıđından felsefi bilgilerin dođruluđu veya yanlıřlıđından ancak belli bir anlamda sűz edilebilir. Örneđin, ders kitabında Kant bařlıđı altında yer verilen ifadeler Kant'ın dűřűncelerine uygun deđilse bu tűrden felsefi bilgi ancak yanlıř olarak nitelendirilebilir. Salt felsefi dűřűnce ise dođru veya yanlıř olarak nitelendirilemez. Ders kitabında da bu tűrden yanlıř felsefi bilgilere yer verildiđi gűrűlműřtűr. Ders kitabında Descartes tűmdengelimi savunmasına rađmen tűmevarımcı bir yaklařıma sahip olduđu ifade edilmiřtir. Bu aynı zamanda bilimsel literatűre aykırı bir ifadedir.

Çalıřmanın sonunda mantık ders kitabının, içinde felsefeci akademisyen veya öđretmenlerin de bulunduđu bir komisyon tarafından yazılmasının daha uygun olduđu dűřűncesine ulařılmıřtır. Öte yandan çalıřmanın sonunda, ders kitaplarındaki bu bilimsel yanlıřların ve mantık hatalarının kitap basılmadan önce giderilmesi için đretim programları gibi ders kitaplarının da internet ortamında askıya çıkarılması gerektiđi dűřűncesine ulařılmıřtır. Zira bu askı sűrecinde, Tűrkiye'deki tűm sivil toplum kuruluřlar, akademisyen ve öđretmenlerin gűrűřleri alınırrsa ders kitaplarındaki hataların farkına varılır ve bűylece ders kitaplarının revize edilmesi sađlanır.

Kaynakça

- Arslan, A. (2017). *Felsefeye giriş*. (25. Baskı). Ankara: BB101 Yayınları.
- Cevzici, A. (1997). *Felsefe sözlüğü*. (1. Baskı). Bursa: Ekin Yayınları.
- Ceyhan, E. ve Yiğit, B. (2005). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Çüçen, K. (2004). *Klasik mantık*. (1.Baskı). Bursa: Asa Kitabevi.
- Çüçen, K. (2012). *Mantık*. (7.Baskı). Bursa: Sentez Yayıncılık.
- Duman, E. Z. (2014). Ortaöğretimde cumhuriyet dönemi mantık ders kitaplarının incelenmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Duman, E. Z. ve Üstünağ, İ. (2018). Ortaöğretim düzeyindeki mantık terimlerini eski yeni kullanımlarına ilişkin bir değerlendirme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 531- 556.
- Duman, E.Z. ve Arslan, G. (2019). An Investigation into the logic textbooks written in accordance with the 2009 logic curriculum. *Asian Journal of Education and Training*, 5(1), 166- 175.
- Duman, E. Z. (2019). *Felsefe grubu eğitimi üzerine yazılar*, F. Manav (Ed.), Güncellenen Ortaöğretim Mantık Ders Kitabında Mantığa Giriş Ünitesinin Değerlendirme Sorularının Mantık Dersi Öğretim Programı Kazanımlarına Uygunluğu Üzerine Bir Değerlendirme (ss. 37- 56). (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Duman, E. Z. (2019). *Research & Rewiew*, H. Bulut (Ed.), A study into the course notes of logic 1-2 in open high schools and secondary education logic textbooks in terms of their contents in educational sciences (ss. 41- 57). (1. Baskı). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Gözütok, F. D. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. (2. Baskı). Ankara: Ekinoks Kitabevi.
- Karavelioğulları, N. (2014). *Ortaöğretim mantık ders kitabı*, S. Çakan (Ed.), Ankara: Semih Ofset Matbaacılık.
- Kılıç, A. ve Seven, S. (2002). *Konu alanı ders kitabı inceleme*. (6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Küçükahmet, L. (2011). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Öner, N. (2016). *Klasik mantık*. (14. Baskı). İstanbul: Divan Kitap.
- Özlem, D. (2012). *Mantık*. (13. Baskı). İstanbul: Notos Kitap.
- Pingel, F. (2003). *Ders kitaplarını araştırma ve düzeltme rehberi*. çev. N. Elhüseyni. (1. Baskı). İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları
- Sorell, T. (2002). *Düşüncenin ustaları Descartes*. çev. C. Atila. (1. Baskı). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yıldırım, C. (2011). *Bilim felsefesi*. (14. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldırım, A. ve şimsek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, M. (2016). *Klasik mantık*. . (1. Baskı). H. S. Erdem. (Ed.) (1. Baskı). Mantık Yanışları/Hataları/Yanıltmacaları (ss.207- 230). İstanbul: Lisans Yayıncılık.

Extended Abstract

In this study, where scientific mistakes and logic fallacies in the logic textbook, which was accepted as a textbook by the Ministry of National Education for five years from the academic year of 2013-2014, were considered as a method, a qualitative research approach was adopted and the data was obtained through document analysis. At the end of the study supported by the philosophy and logic literature, scientific mistakes logic fallacies were detected as an irony in the textbook and suggestions were made to eliminate them.

Method

Qualitative research approach was adopted in the study and data were obtained through document analysis. The search and research of the document is in the form of analysis of the targeted written materials. One document was used in the study. In this study supported by the literature review, the content of the document is also the data of the research. The findings of the research were evaluated by considering the logic and philosophical literature. Personal opinions are also included in the evaluation.

Findings

At the end of the study supported by the philosophy and logic literature, scientific mistakes and ironic logic fallacies were detected in the textbook. An important part of scientific mistakes consists of the wrong data given on the history of philosophy. Other scientific mistakes arise from the misunderstanding or misinterpretation of the Aristotle Logic that has survived as a normative science.

The logic mistakes that constitute the subject of logic arise from the disorders and errors that will be the subject of criticism or correction in the thinking process (Yıldız, 2016: 209). These logic mistakes, which are one of the most important issues of logic and identified in the textbook, were described as ironic cases when preparing the logic textbook, not as any subject of logic in this study.

Discussion

At the end of the study, it was thought that textbooks, such as curricula, should be suspended on the internet in order to eliminate these scientific mistakes and logic errors in the textbooks before the book is published. Because of this suspension period, all civil society organizations in Turkey, if the opinions of academics and teachers realized that errors in textbooks and thus be revised before publication of textbooks provided.